

Obrady Zgromadzenia Partnerów

Doroczne posiedzenie Zgromadzenia Partnerów LGD Wstęga Kociewia odbyło się 5 czerwca br. Obrady prowadził Wiceprezes Zarządu Piotr Kończewski. W głównym punkcie Partnerzy zapoznali się z informacją Komisji Rewizyjnej o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania z działalności LGD w minionym roku.

cd. na str. 2

Na szlaku Dąbrowskiego z projektami LGD

Wydarzenia z lat 1806 – 1807, kiedy to wojska francuskie i polskie wkraczały na Pomorze Nadwiślańskie, będące od 1772r. pod zaborem pruskim, zaktywizowały mieszkańców i wywarły trwałe ślady w tradycji ludowej.

Znaczna część działań toczyła się na szlaku bojowym od Nowego do Tzewa, czyli na terenie działania LGD „Wstęga Kociewia”.

cd. na str. 7

Kolejny sukces- zarejestrowano Produkty Regionalne

Do tej pory w powiecie tczewskim zarejestrowane były dwie potrawy na Liście Produktów Tradycyjnych. Były to fefernuski kociewskie i grochówki kociewskie.

cd. na str. 6

impulsator

Konkurs Impulsator rozstrzygnięty

Komisja konkursowa oceniła zgłoszone kandydaty i przyznała nagrody finansowe.

Poznaj laureatów i plany zwycięzców.

cd. na str. 8

Bardzo smutny artykuł ... i nutka optymizmu

Kiedy 30 lat temu mój kolega Richard Geck, wtedy początkujący nauczyciel, a teraz dyrektor małej szkółki w Bawarii, przeczytał artykuł w o pszczołach postanowił działać. Autor artykułu wieszczył apokaliptyczną wizję głodu w Niemczech, wszystko przez to, że malała wówczas w Niemczech liczba pszczelarzy.

cd. na str. 6

Bezpłatne wypożyczanie rowerów

Przy Diecezjalnym Centrum Informacji Turystycznej w Pelplinie powstała społeczna, ogólnodostępna wypożyczalnia rowerów „KOCIEWSKIE ROWERY”.

W ramach realizacji projektu zakupiono rowery męskie (12 szt.) i damskie (8 szt.), z możliwością mocowania fotelików dla dzieci (4 szt.) oraz rowery dziecięce (6 szt.).

cd. na str. 3

**Kociewskie
Rowery**

Obradowało Zgromadzenie Partnerów LGD

cd. ze str.1

Komisja, której przewodzi Magda Olszewska na posiedzeniu w dniu 16 maja 2014 zbadala dokumenty finansowe, w tym Sprawozdanie finansowe i merytoryczne za 2013 i zdecydowała o ich zatwierdzeniu. Zgromadzenie Partnerów do informacji Komisji Rewizyjnej nie zgłosiło zastrzeżeń.

W kolejnym punkcie Porządku obrad Kierownik Biura Marek Modrzejewski przedstawił syntetyczną informację o stanie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju.

Następnie w tym samym miejscu i czasie odbyło się szkolenie dla członków organów LGD.

Spółeczna wypożyczalnia rowerów w Pelplinie

Projekty Leadera małe projekty

Rowery posiadają bardzo bogate wyposażenie dodatkowe (pełne oświetlenie, błotniki, bagażnik, itp.), które zapewnia wysoki komfort i bezpieczeństwo użytkowników oraz jest zgodne z przepisami prawa o ruchu drogowym. Wypożyczane są bezpłatnie dla chętnych z terenu LSR w celu rekreacyjnym, dla indywidualnie zorganizowanych wycieczek, głównie rodzinnych i grupowych, chcących zapoznać się z walorami otaczającej przyrody, wraz z przyswajaniem wiedzy o lokalnym dziedzictwie kulturowym i aktywnym wypoczynianiem.

Wypożyczanie odbywa się na podstawie okazania w biurze DCIT dokumentu tożsamości (dowód osobisty, paszport lub prawo jazdy) oraz wpłaty 50 zł kaucji zwrotnej, od 9.00 do 21.00.

impulsator

Konkurs Impulsator rozstrzygnięty

W poprzednim numerze Biuletynu informowałem o konkursie dla wolontariuszy. Impulsator miał na celu zwiększenie zainteresowania bezinteresowną działalnością dla dobra wspólnego oraz promocję aktywnych postaw młodzieży uczęszczającej do szkół ponadgimnazjalnych na obszarze działania naszej LGD. Wiosną konkurs ogłosiliśmy, a na początku czerwca Komisja konkursowa oceniła zgłoszone kandydatury. Zwyciężyła i 3000 zł otrzymała Grupa Wolontariuszy z Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych z Pelplina, II nagrody po 1500 zł ex aequo otrzymali Dominika Witte z Zespołu szkół Ponadgimnazjalnych z Gniewa i Kornelia Lampka z Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących ze Swarżyna, natomiast wyróżnienia o wartości 500 zł otrzymali Wojciech Gackowski z Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Ogólnokształcących ze Swarżyna i Anna Dworakowska z Zespołu szkół Ponadgimnazjalnych z Gniewa.

Nagrody zostały ufundowane przez Bank Spółdzielczy w Tczewie, Bank Spółdzielczy w Skórczu i Bank Spółdzielczy w Gniewie oraz Lokalną Grupę Działania Wstęga Kociewia.

Pieniądże, zgodnie z Regulaminem, zostaną przeznaczone na realizację kolejnych projektów laureatów.

Więcej informacji o dokonaniach i planach laureatów opublikuje w najbliższych numerach Gazeta Tczewska – Patron Medialny Konkursu.

Wolontariusze ZSP w Pelplinie:

„Podjęte działania Wolontariatu Zespołu Szkół Ponadgimnazjalnych w Pelplinie w roku szkolnym 2013/2014 wskazują na duże zaangażowanie i inicjatywę młodzieży. W związku z tym będziemy nadal gotowi do włączania się w rozmaite akcje, będziemy także kontynuowali współpracę z organizacjami oraz instytucjami zaprzyjaźnionych jednostek. W nowym roku szkolnym zamierzamy kontynuować aktywne funkcjonowanie naszego Wolontariatu. Tuż po wakacjach zapraszamy serdecznie na Piknik Integracyjny połączony z promocją zdrowej żywności. Planowaną realizację naszego przedsięwzięcia wspomożemy na pewno główna nagroda, którą otrzymaliśmy w konkursie Lokalnej Grupy Działania Wstęga Kociewia - „Impulsator”.

Tymczasem życzymy słonecznych, wyjątkowych i bezpiecznych wakacji. Do zobaczenia we wrześniu!”

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH

Pomorskie w Unii
URZĄD MARSZAŁKOWSKI
WOJEWÓDZTWA POMORSKIEGO
www.woj-pomorskie.pl

Departament Programów Rozwoju Obszarów Wiejskich
Urząd Marszałkowski Województwa Pomorskiego
ul. Okopowa 21/27 80-810 Gdańsk
siedziba Departamentu: ul. Augustyńskiego 2
tel. 58 326 86 50 fax 58 326 86 73
e-mail: dprow@pomorskie.eu www.pomorskie.eu/pl/dprow

Majówka Kwitnącej Jabłoni, czyli nowa impreza promocyjna

Gmina Tczew ma nową imprezę promocyjną, która bezpośrednio związana jest z jej naturalnymi zasobami. Tczew otaczają, głównie jabłoniowe, sady. Ten atut postanowiła wykorzystać nowopowstała Fundacja Kociewie z Malenina. Wspólnie z LGD Wstęga Kociewia i organizacją Pracodawcy Pomorza na terenach wokół Jabłoniowego Dworku zorganizowała imprezę promującą jabłka i produkty na nich oparte, ale także walory przyrodnicze, historyczne i kulturalne naszego regionu, tym samym przyczyniając się do jego promocji nie tylko w środowisku trój-

miejskich przedsiębiorców. Były degustacje lokalnych potraw, występy zespołów, konkursy i zabawy dla dorosłych i dzieci.

Należy mieć nadzieję, że impreza na trwałe wpisze się w kalendarz imprez na naszym obszarze.

Nadwiślański Bieg Maratoński

Projekt zrealizowany przez Powiat Tczewski polegał na organizacji półmaratonu (20 km) wzdłuż szlaku turystycznego Doliny Dolnej Wisły. Oprócz promocji zdrowego stylu życia, uczestnicy biegu mieli okazję poznać walory przyrodnicze i kulturowe nadwiślańskiej części LGD. Przeprowadzenie biegu - na starcie do stanęło 114 osób. Trasa biegu prze-

**Projekty
Leadera
małe projekty**

biegła przez: Małe Walichnowy – Międzyłęż – Rybaki – Mała Słońca – Gorzędziej – Bałdowo – Tczew. Na trasie, na 5, 10 i 15 km zostały ustawione namioty, przy których stali sędziowie pomocniczy. Miejsca te pełniły również funkcję punktów nawadniania. Po ukończeniu trasy przez ostatniego uczestnika nastąpiło uroczyste wręczenie pucharów i nagród. Bieg spotkał się z pozytywnymi opiniami uczestników, którzy szczególnie chwalili sobie m.in. malowniczość trasy.

Budowa miasteczka rowerowego w centrum wsi Subkowy

W ramach realizacji operacji gminna wieś Subkowy zyskała nową infrastrukturę społeczną. Powstały tereny rekreacyjne wraz z miasteczkiem rowerowym w centrum miejscowości.

**Projekty
Leadera
Odnowa i rozwój wsi**

Wykonano obiekt miasteczka rowerowego, plac o pow. 1230 m². Na terenie placu wyznaczono, poprzez zastosowanie dwóch kolorów kostki betonowej, ścieżki rowerowej i pasy drogowe. W części terenu wydzielono parking dla rowerów, w którym umieszczono zestaw stojaków do rowerów oraz ławki. Obok parkingu zlokalizowano przenośny sygnalizator świetlny drogowy. W obszarze wyznaczonym pod miasteczko wykonano oznakowanie poziome (malowane pasy przejść pieszych), na zaprojektowane trasy ruchu wyposażono w oznakowanie pionowe tj. przenośne znaki drogowe wykonane w folii. Cały teren miasteczka został oświetlony poprzez zamontowanie 10 słupowych opraw oświetleniowych.

Kociewie w Toruniu

Za nami kolejna impreza promocyjna wpisująca się w systematyczną promocję naszej małej Ojczyzny. Oczywiście korzystaliśmy z hasła „Kociewie Łagodna Kraina”. Tym razem na inaugurację sezonu turystycznego w województwie kujawsko-pomorskim pojechaliśmy do Torunia. I jak w poprzednim roku Kociewskie niebieskie (modrakowe) stoisko było największe. Odwiedzali je zarówno mieszkańcy grodu Kopernika jak turyści. Razem z naszymi partnerami rozdawaliśmy ulotki, mapki i broszury, częstowaliśmy fefernuskami i udzielaliśmy informacji. Było sporo zdziwienia mnogością dostępnych u nas atrakcji oraz pożegnań słowami „Do zobaczenia”.

Projekty Lidera

Odnowa i rozwój wsi

Budowa miejsca rekreacji w Nowej Cerkwi

W ramach operacji powstał oświetlony plac zabaw w miejscowości Nowa Cerkiew. Na placu nasadzono 16 sztuk drzew i krzewów iglastych. Ułożono nawierzchnię z kostki betonowej w ilości 96,5 m², chodniki z kostki granitowej w ilości 50,24 m², wykonano trawniki dywanowe w ilości 708,26 m². Posadowiono łącznie 6 ławek, 4 kosze na śmieci oraz 9 elementów zabawowych. Teren został ogrodzony – 87,8 mb i oświetlony – ustawiono dwa słupy oświetleniowe.

Doposażenie świetlicy i placu zabaw we wsi Czatkowy

W ramach projektu wykonane zostało malowanie wszystkich pomieszczeń świetlicy. Całkowicie zmieniła swój wygląd kuchnia, która została wyposażona w nowe meble oraz sprzęt agd. Ponadto zamontowany został sprzęt audio-video, a sąsiadujący plac zabaw wzbogacił się o nowe urządzenia zabawowe.

Projekty Lidera

Odnowa i rozwój wsi

Zielona energia w sercu Kociewia

Celem projektu zrealizowanego przez Grupę Prokultura z Ciepłego (gmina Gniew) była wymiana wyeksploatowanego kotła na nowoczesny i ekologiczny kocioł z podajnikiem umożliwiającym spalanie pelletu drzewnego/ekogroszku w budynku Gniewskiego Centrum Edukacji Ekologicznej.

Dodatkowym zadaniem realizowanym w powiązaniu z ekologicznym ogrzewaniem było zmniejszenie strat ciepła dzięki ociepleniu ścian zewnętrznych budynku.

Projekty Lidera małe projekty

Koordynator Gminny: Magdalena Frost-Guz
tel. 58 535 40 21
e-mail.: rpi-kierownik@gniew.pl www.gniew.pl
Urząd Miasta i Gminy Gniew
Referat Promocji i Informacji, Plac Grunwaldzki 16/17, 83 - 140 Gniew
Godziny pracy: PN. – Wt. - 8.30-16.30 Śr.- 8.30-18.30 Czw. – Pt. - 8.30-16.30

Na progu sezonu zapraszamy do zapoznania się z zestawem najważniejszych wydarzeń na Kociewiu Tczewskim. Czas urlopowych przyjemności zaczynamy już z chwilą, podczas turniejowych zmagania na Zamku Gniew. Tak rozpoczniemy wakacje... Potem zabierzemy Was w bliższe i dalsze okolice Kociewia Tczewskiego. Zawsze pretekstem do poznawania atrakcji turystycznych będzie kolejne wydarzenie z kalendarza imprez kociewskich. Polecamy głośne festyny oraz kameralne koncerty. Zachęcamy do ruchu na świeżym powietrzu i aktywnego wypoczynku, ale także polecamy odwiedziny w gościnnych progach najważniejszych placówek kulturalnych. Oto co możecie przeżyć na Kociewiu Tczewskim od początku lata do końca października...

28-29
CZERWCA

Turniej Rycerski Króla Jana III Sobieskiego:: Gniew
Na Zamku w Gniewie gonitwy turniejowe oparte o wzorce historycznych turniejów średniowiecznych i nowożytnych. Pośród innych turniejów ten w Gniewie właśnie jest najbardziej zbliżony do znanych z literatury wyobrażeń o prawdziwym turnieju rycerskim...

Zamek Gniew Sp. z o.o.
ul. Zamkowa 3
83-140 Gniew
tel. 58 535 25 37
www.zamek-gniew.pl

XVI Międzynarodowy Festiwal Muzyki Organowej:: Pelplin
W 1999 roku zainicjowana została pierwsza edycja „Międzynarodowego Festiwalu Muzyki Organowej”, który od początku swego istnienia stał się jedną z największych tego typu imprez kulturalnych w Polsce. Od tego czasu rozszerzył się harmonogram artystyczny Festiwalu, wzrosła ilość koncertów, a dzięki występującym artystom nie tylko krajowym, ale również zagranicznym, zmienił się ich charakter i ranga.

każda środa
LIPCA i SIERPNIA

Fundacja Promocji Sztuki im. Gabriela Fauré
ul. Świątokrzyska 130/11
80-180 Gdańsk
tel. 696 432 704
www.mfpelplin.w.interia.pl

Kociewsko-Borowiacki Rajd Rowerowy
Już od 17 lat zawsze w pierwszej połowie sierpnia po pograniczu kociewsko-borowiackim krąży przez dwa dni peloton miłośników aktywnego spędzenia czasu na dwóch kółkach. W czasie dwóch wakacyjnych dni na Kociewiu uczestnicy mają okazję poznać, często nieznaną, zakątki borowiackiej części Regionu.

Lokalna Organizacja Turystyczna KOCIEWIE
ul. 30 Stycznia 4
83-110 Tczew
tel. 58 531 37 41
www.lot.kociewie.eu

9-10
SIERPNIA

15
SIERPNIA

Dzień św. Bernarda
Święto patrona miasta to doskonała okazja, by za przyczyną jego dziedzictwa zadbać o duszę i ciało. Refleksja na sobą oraz otaczającym światem, z którego pochodzą dary runa leśnego. A wyżej, w barciach niegdyś dzięki pszczoły gromadziły miód. W Pelplinie Anno Domini 2014 powracamy do tych zdrowych, kojących tradycji. Miodowo-ziolowe popołudnie pobudzi krew do wieczornej zabawy w średniowieczno-regionalnych sceneriach i nastrojach.

Diecezjalne Centrum Informacji Turystycznej
Plac Tumski 1
83-130 Pelplin
tel. 58 536 19 49
www.informacja.pelplin.com

Festiwal Muzyki Gospel - Gniew
Festiwal nieprzerwanie od 1997 roku odbywał się w Osieku. Obecnie zasięg imprezy nie ogranicza się do jednej miejscowości - festiwalowe koncerty odbywają się również w Gdańsku czy Malborku. Od roku 2012 postanowiono przenieść imprezę, a na miejsce wydarzenia wybrano Gniew.

Stowarzyszenie Miłośników Muzyki Chrześcijańskiej Gospel
ul. Wyzwolenia 4
83-221 Osiek
tel. 58 582 12 12
www.gospel-festiwal.pl

15-18
SIERPNIA

23-24
SIERPNIA

Piaseczno Folklor Festiwal:: Piaseczno
Stowarzyszenie Piaseczno Folklor Festiwal
83-123 Piaseczno 11
tel. 58 535 14 23

IN MEMORIAM - XIII Festiwal Grzegorza Ciechowskiego:: Tczew
Coroczny Festiwal im. Grzegorza Ciechowskiego odbywa się właśnie tu, gdzie znajduje się klucz do pięciolini twórczości zespołu Republika i jej lidera. Szkoła muzyczna i Liceum im. Marii Skłodowskiej - Curie, to dwa z ośmiu podstawowych dźwięków. Dla fanów na zawsze są nimi G.C. Ze szkolnych melodii i licealnych wierszy powstała czarno-biała kraina emocji liryczno-muzycznych. Mapa muzycznego świata Grzegorza Ciechowskiego zaczęła się zmieniać w Tczewie.

Agencja Impresyjna "Pop&Art" Józef Golicki
ul. T. Boya-Zeleńskiego
83-110 Tczew
tel. 58 531 11 45, 692 311 363

22-23
SIERPNIA

VIVAT VASA! Bitwa pod Gniewem 1626
Bitwa rozgrywa się w realiach wojny pruskiej 1626 roku podczas której pod Gniewem spotkały się armie dwóch królów z rodu Wazów: Zygmunta III Wazy, króla polskiego oraz Gustawa II Adolfa, króla szwedzkiego. Rekonstrukcja odbywa się na terenie zamku, podzamcza i okolic. Vivat Vasa, vivat Gniew!

Zamek Gniew Sp. z o.o.
ul. Zamkowa 3
83-140 Gniew
tel. 58 535 25 37
www.zamek-gniew.pl

29-31
SIERPNIA

20-21
WRZEŚNIA

30-31
SIERPNIA

Pomorskie Święto Wisty:: Pelplin-Gniew-Kwidzyn-Tczew

Fundacja Kultury Fizycznej OLIMP
ul. Władysława Jagiełły 3/40
83-110 Tczew
tel. 509 247 885

Diecezjalne Centrum Informacji Turystycznej
Plac Tumski 1
83-130 Pelplin
tel. 58 536 19 49
www.jarmarkcysterski.pelplin.pl

Jarmark Cysterski:: Pelplin
Zawsze w trzeci weekend września, na terenie dawnego klasztoru cysterskiego w Pelplinie zobaczysz jak wspaniale może bawić się średniowieczny zakonnik, rycerz czy też dwórka. Koncerty, kociewskie jadlo i napitki, targ staroci, wiele zabaw i konkursów przygotowanych specjalnie z myślą o jego uczestnikach, jak również bogata oferta wyrobów rzemieślniczych z terenu całej Polski - to wszystko podczas Jarmarku Cysterskiego.

Symposium Kulinarne O jeściu na Kociewiu:: Subkowy
Symposium Kulinarne już na stałe wpisało się w kalendarz ważnych wydarzeń na terenie Kociewia. Jego celem jest pokazanie bogactwa kociewskiej kuchni, prezentacja potraw i kształtowanie właściwych postaw dzieci i młodzieży w odniesieniu do dawnych tradycji Regionu. Wszystkich gości wita zawsze kociewskie jadlo.

Kociewskie Forum Kobiet
Lignowy Szlacheckie 92
83-132 Rudno
tel. 58 536 47 54
www.forumkobiet.org.pl

Bieg Nadwiślański
20 km wzdłuż malowniczego Szlaku Dolnej Wisty. Po drodze do zobaczenia zabytki hydrotechniczne Niziny Walichnowskiej, sanktuarium w Gorzędzieju oraz na mecie zabytki tczewskie. Ostatnia niedziela października - sportowy wysiłek, relaks na świeżym powietrzu i turystyczne wspomnienia z Kociewia Tczewskiego.

Starostwo Powiatowe w Tczewie
ul. Piaskowa 2
83-110 Tczew
tel. 58 773 48 00
www.powiat.tczew.pl

26
PAŹDZIERNIKA

4
PAŹDZIERNIKA

Koordinator Gminny: Magdalena Tkaczyk
tel.: 58 536 27 24 lub 19, wew. 14
e-mail: promocja@morzeszczyn.pl www.morzeszczyn.pl
Urząd Gminy Morzeszczyn
ul. 22 Lipca 4 83-132 Morzeszczyn
Godz. pracy: Pn. – Pt.- 7.30-15.30

Bardzo smutny artykuł ...

cd. ze str. 1

Starzy wymierali, a młodzi wykazywali słabe zainteresowanie pszczelarstwem. Drogi miód byłby najmniej groźną konsekwencją zbyt małej liczby pasiek, o wiele groźniejsze byłyby gwałtowne spadki plonów na polach i w sadach. Młody Richard, zatroskany o los Niemiec, postanowił działać i zapisał się na kurs pszczelarzy, następnie zaczął tworzyć pasiekę i swoją narodową misję wypełnia do dzisiaj. Kilkanaście pszczelich pni Richarda w mikroskopijnym stopniu chroni niemiecki naród przed głodem, ale odpowiedzialnych za państwo i naród poczuły się wówczas także tysiące innych Niemców, a to jest już znacząca siła pszczelej armii. Na terenie szkoły kierowanej przez Richarda stoją przeszklone ule, są elementem dydaktycznym, Richard w ten sposób dba o pszczelarską przyszłość Niemiec.

Latem 2005 r. odwiedził mnie Wolfram Dirksen, prawnuk Petera Rudolfa Dirksena - Starosty Związku Wałowego Niziny Walichnowskiej (pomnik starosty stoi przy skrzyżowaniu drogi do Międzyłęża), celem wizyty było poznanie Niziny Walichnowskiej, miejsca w którym przybyli z Holandii przodkowie Wolframa żyli przez kilka wieków. Zaskoczony byłem wiedzą mojego gościa o naszej Nizinie, całą wiedzę czerpał z rodzinnych przekazów, zdjęć i „Kroniki Związku Wałowego Niziny Walichnowskiej” opracowanej i wydanej w Gdańsku w roku 1899 przez starostę P. R. Dirksena. Ilość znanych mu faktów i szczegółów budowy Niziny zrobiła na mnie duże wrażenie. Wiedza ta była konsekwencją olbrzymiego zainteresowania i poświęcenia wielu lat życia na poznanie zagadnienia z oddali, gdyż mały Wolfram opuścił Międzyłęź mając lat 5.

„Mój pradziad opisał historię Niziny Walichnowskiej do końca XIX w, ja napiszę

co było do końca II Wojny Światowej, bez względu na to jak gorzka będzie to dla mnie prawda” - te słowa skierował do mnie prosząc o możliwość odwiedzenia osób, które pamiętają interesujący go okres. Jego prośbie uczyniłem zadość i odwiedziliśmy kilka osób. Największe wrażenie wywierało na mnie zachowanie Wolframa przed wejściem do często skromnych domów, ten mający 190 cm wzrostu dystygowany mężczyzna, realizator wielkich inwestycji budowlanych w różnych częściach świata, dr inż, wiceprzewodniczący Światowego Związku Inżynierów miał tremę, a może nawet bał się. Obawiał się, że usłyszy negatywne oceny postaw członków jego rodziny, ale bał się także, że usłyszy o złych zachowaniach innych, nie spokrewnionych z nim Niemców mieszkających na Nizinie. Jego docieklivość, aby poznać prawdę, była tak wielka, że tłumacząc wypowiedzi rozmówców Wolframa czułem, że sprawdza rzetelność mojego tłumaczenia na podstawie zachowań rozmówców i pojedynczych wyrazów. Wolfram nie zrobił niestety użytku ze swoich notatek, jeszcze tego samego roku zmarł.

Co łączy postawy Richarda i Wolframa i jaki ma to związek z tytułem? Te dwie postawy moich niemieckich kolegów świadczą o olbrzymiej odpowiedzialności za innych członków wspólnoty, czy tej największej - narodu, czy tej najmniejszej małej ojczyzny. Przedkładają interes wspólnoty nad własny, naganne zachowanie innych należących o mojej wspólnoty mnie także obciąża. Jakże inaczej jest to w naszym kraju, najpierw liczy się mój interes, interes mojej rodziny, kumpli, interes mojej grupy zawodowej, a interes większych wspólnot jest na ostatnim miejscu. „Niestety, politycznie i społecznie Polska jest dziś chora. Mamy podcięte skrzydła. Nie fruujemy, tylko pełzamy po ziemi. A przecież parę razy już frualiśmy. I wznosiliśmy się ponad innych”.

Ta wypowiedź Kornela Morawieckiego niech będzie puentą mojego „Bardzo smutnego artykułu”.

Mariusz Śledź

Ad vocem czyli ... nutka optymizmu

Zapewne nie tylko ja zgadzam się z niezbyt optymistyczną oceną zawartą w tym artykule. Rzeczywiście daleko nam jeszcze do społeczeństwa w pełni obywatelskiego, do gremialnego rozumienia i działania na rzecz potrzeb wspólnoty.

Ale tak jak bohaterowie artykułu powinniśmy nie tylko dostrzegać problemy, ale także próbować je rozwiązywać. I tak się dzieje w LGD Wstęga Kociewia i Programie Leader.

Miło mi poinformować, że pelplińscy pszczelarze realizują projekt pt. „Miód natury cud” - będą i przeszklone ule i pokazy bartnicze i degustacje. Może dzięki temu także i u nas powstanie choćby jedna nowa pasieka, a wiedza o tym zajęciu się upowszechni.

Marek Modrzejewski

Zapraszamy Dzień Patrona miasta Pelplina św. Bernarda w dniu 15 sierpnia 2014r

Kolejny sukces - zarejestrowano Produkty Regionalne

cd ze str.1

Dnia 6 czerwca 2014 roku ponownie staraniem Krystyny Gierszewskiej zostały wpisane kolejne: bóbomby z dekla i kociewska zupa szczawiowa. Następne dwa wymagają uzupełnień. Zachowanie dziedzictwa kulinarnego Kociewia leży mocno na sercu mieszkanki Lignów Szlacheckich, która od wielu lat popularyzuje kuchnię swojego regionu wydając publikacje i książki kucharskie, organizując wydarzenia poświęcone dawnym potrawom, warsztaty czy pokazy.

Krystyna Gierszewska

Zupa botwinka

Składniki:

3 litry wody
korpus kurczaka
2 pęczki młodych czerwonych buraczków
razem z liśćmi (botwinka)
4 marchewki
kawałek selera
por i pietruszka
ząbek czosnku
6 ziemniaków
pęczek koperku
200 ml śmietany
2 łyżki mąki
sok z 1 cytryny
sól, pieprz, cukier

Do garnka z osoloną wodą włożyć korpus kurczaka i zagotować. Zebrać szum i dodać czosnek, pokrojone w kostkę wszystkie warzywa i ziemniaki oraz pokrojoną botwinę razem z liśćmi i lodygami. Gotować 20 minut. Zagęścić zupę zawiesiną z mąki i śmietany. Dodać posiekany koperek. Doprawić sokiem z cytryny, cukrem i pieprzem.

Koordynator Gminny: Agnieszka Czerwińska
tel.: 58 536 12 61 wew. 15
e-mail: firma@pelplin.pl www.pelplin.pl
Urząd Miasta i Gminy Pelplin, Plac Grunwaldzki 4, 83-130 Pelplin
Godziny pracy: Pon-Wt 7.30 - 15.30 Środa 7.30 - 16.00
Czwartek 7.30 - 15.30 Piątek 7.30 - 15.00

Na szlaku Dąbrowskiego z projektami LGD

Gmina Subkowy korzystając ze środków finansowych za pośrednictwem LGD, postanowiła upamiętnić, w miejscowości Narkowy, jedno z wielu miejsc na pomorskim szlaku wojsk gen. Jana Henryka Dąbrowskiego.

W związku z tym wydarzeniem przypominam niektóre miejsca i niektóre ciekawostki zachowane w literaturze tradycji ludowej na obszarze działania LGD.

Pieniążkowo

Dnia 13. stycznia 1807r. gen. Jakub Komierowski na czele oddziału powstańczego wyruszył z Nowego w kierunku Gniewu. Pomiędzy wsiami Pieniążkowo a Ostrowite napadł na nich oddział wojsk pruskich pod dowództwem lejtnanta Eichstadt. W wyniku potyczki zabitych zostało piętnaście żołnierzy po stronie pruskiej oraz dwóch po stronie polskiej. Generał J. Komierowski został ciężko ranny, zabrany do Nowego zmarł i został tam pochowany. Miejsce bitwy nazwano później od nazwiska poległego dowódcy pruskiego „Eichstadt”, a wzniesienie czerwoną górą.

Gen. Jan Henryk Dąbrowski przybył tu dnia 11 lutego 1807 r. Spotkał się z przebywającym tu synem płk. Janem Michałem Dąbrowskim. Wydał mu rozkaz, aby zabezpieczyć przeprawę na Wiśle w rejonie wsi Opalenie. Od ppłk Józefa Hurtiga z Nowego odebrał meldunek z dn. 10 02, w którym po raz pierwszy zapisano nazwę regionu Kociewie w formie „Gociewie”.

Z czasów pobytu wojsk polskich i francuskich w Pieniążkowie zachowała się kronika spisana przez ówczesnego proboszcza ks. Ignacego Mężyńskiego wydana drukiem przez ks. A. Mańkowskiego w 1928r. Autor tak pisał o Francuzach, którzy przebywali na tych terenach do listopada 1808 roku „...jeść wymyślnie, pić do zalania się, stroić się, dziewczki kochać – to francuskie życie”.

Opalenie

12 lutego 1807 r. przybył tu płk Jan Michał Dąbrowski, aby zabezpieczyć przeprawę na Wiśle i uniemożliwić atak wojsk pruskich przez rzekę.

Dnia 7 czerwca 1807 r. oddziały wojska stacjonujące w obozach pomiędzy Lignowami a Gniewem, przeprawiły się przez Wisłę w rejonie wsi Opalenie i udały się na Mazury.

Według zachowanej tradycji ludowej w pałacu Czapskich w Opaleniu miał nocować sam cesarz Napoleon Bonaparte. W rzeczywistości był to prawdopodobnie płk Jan Michał Dąbrowski.

Gniew

Dnia 26 stycznia 1807 r. płk Dominik Dziewanowski zajął Gniew. Stąd w następnym dniu ruszył do Tczewa. Gen. Jan Henryk Dąbrowski dowiedziawszy się o jego porażce pod Tczewem wyruszył z Nowego do Gniewu, dokąd przybył nad ranem 28 stycznia 1807 roku.

Ponowna ofensywa ruszyła 11 lutego 1807 r. Idący w straży przedniej płk Dziewanowski zajął w tym dniu Gniew a dwa dni później przybył tu ponownie gen. J. H. Dąbrowski wraz ze swoim synem płk. J. M. Dąbrowskim. Dnia 22 lutego wyruszył do Tczewa. Po odniesieniu ran w walkach podczas zdobywania tego miasta powrócił do Gniewu. Przebywał tu na leczeniu w okresie od 24 lutego do 6 czerwca 1807 roku.

W Gniewie 13 marca 1807 r. zmarł generał Ignacy Giełgud dowodzący w zastępstwie J. H. Dąbrowskiego oblężeniem Gdańska.

Uczestnik walk na Pomorzu w 1807r., młody oficer Antoni Białkowski, w zachowanym pamiętniku, opisuje ciekawe zdarzenie o „uzdrowieniu Żyda w Gniewie” w kamienicy na starym mieście.

Cieple

Porucznik Dezydery Chłapowski 20 lutego 1807 r. część wołyżerów zakwaterował we wsi Cieple. Sam z sierżantami zajął małą izbę. „Mieszkańcy wszyscy Polacy, przyjmowali nas bardzo ochotczo” – wspominał Chłapowski.

Szprudowo

Uczestnik walk A. Białkowski wspomina jak to jeden z gospodarzy poczęstował kwatrujących żołnierzy kawą. Oni nie znając jej wcześniej myśleli, że to zupa i poprosili gospodarza, aby do tej „cienkiej nalewki dołożył klusek”.

Gręblin

W drodze z Gniewu do Tczewa w godzinach popołudniowych 22 lutego 1807 roku w tej wsi zatrzymał się gen. J. H. Dąbrowski. Wydał tu rozkazy do ataku na Tczew.

Subkowy

O pobycie wojsk gen. J. H. Dąbrowskiego w Subkowach wspomina w pamiętniku por. Dezydery Chłapowski, późniejszy generał, uczestnik walk i powstań, patriota i społecznik. „Kazano mi stanąć tuż za wsią – Chłopi wszyscy Polacy nosili nam jedzenia aż nadto chojnie. Nazajutrz (23 luty) jak ciemno jeszcze było, jak przybył generał Dąbrowski, a oficer będący przy nim, zawołał na mnie z drogi, żebym z kampanią maszerował przez całą wieś i przed nim stanął. Tam zastałem generała otoczonego samymi wyższymi oficerami, starszyzną, jak mówią nasze wiarusy, którym dawał rozkazy ataku na Tczew. Mnie jako dowódcy kampanii wołyżerów, kazano także przystąpić do koła, bym te rozporządzenia słuchał.”

Narkowy

W dniach 22 na 23 lutego 1807 r. stacjonował tu ze swoim sztabem gen. J. H. Dąbrowski. Przygotował się tu do ataku na Tczew.

Tczew

Dnia 23 lutego 1807 roku wojska francuskie i polskie dowodzone przez gen. J. H. Dąbrowskiego zdobyły Tczew broniony przez wojska Pruskie. Generał oraz jego syn zostali ranni.

Myślę, że wzorem Gminy Subkowy warto także upamiętnić inne miejsca, aby się stały terenowymi kartami historii. Może w ten sposób uda się do 2017r. tj. do 110 rocznicy zagospodarować cały szlak od Nowego do Tczewa.

Bogdan Badziong

„Żywa lekcja historii”

„Ocalić od zapomnienia” to operacja realizowana przez gminę Subkowy w ramach działania 413 Wdrażanie Lokalnych Strategii Rozwoju objętego PROW na lata 2007 – 2013.

Celem realizacji tego zadania było odtworzenie miejsca pamięci historycznej we wsi Narkowy. W 1807 r. stacjonowały tam wojska Generała Jana Henryka Dąbrowskiego, które 23 lutego wyruszyły wyzwalać Tczew spod panowania pruskiego.

W ramach operacji odtworzono tablicę pamiątkową, wykonano tablicę informacyjną oraz zagospodarowano teren wokół miejsca historycznego. Stworzono również teren rekreacyjny wraz z małą architekturą w pobliskim parku. Odtworzeniu miejsca towarzyszyły imprezy promocyjne. W miesiącu czerwcu 2014 r. zorganizowano rajd rowerowy trasą Subkowy- Brzuśce- Narkowy. Kolejnym działaniem było uroczyste odsłonięcie tablicy połączone z inscenizacją historyczną w wykonaniu Bractwa Rycerskiego KERIN. Ostatnią imprezą promującą to miejsce był marsz Nordic Walking trasą Subkowy- Narkowy”.

Projekty
Leadera
małe projekty

Specjalny numer Biuletynu LGD

Z okazji 10 rocznicy wstąpienia Polski do Unii Europejskiej przygotowaliśmy specjalny numer naszego Biuletynu. W tym okolicznościowym wydawnictwie, w nieco innej niż zwykle szacie graficznej, przedstawiliśmy prawie 10 letnią historię wdrażania Programu leader na terenie powiatu tczewskiego. Były okolicznościowe felietony 3 Prezesów, była oś czasu przypominająca najważniejsze wydarzenia oraz prezentacja najciekawszych działań i osiągnięć.

[Śledź tą stronę ... bo warto](http://www.wstega-kociewia.pl) www.wstega-kociewia.pl

Zarząd Fundacji:

Bogdan Badziong - Prezes Zarządu
Piotr Kończewski - Wiceprezes Zarządu
Tadeusz Błędzki - Członek Zarządu
Eugenia Pokorska - Sawczuk - Członek Zarządu
Mariusz Wiórek - Członek Zarządu

Zapraszamy na konferencje promocyjne Leader w praktyce

Powoli kończy się realizacja PROW na lata 2007-2013, w tym i Program Leader. Nadchodzi czas podsumowań. Okazją do pokazania doboru LGD i jej partnerów oraz beneficjentów będzie cykl konferencji, które zorganizujemy jesienią tego roku w każdej z gmin. Będzie nieco wspomnień, ale przede wszystkim prezentacja wszystkich zrealizowanych projektów. Już dziś zapraszamy. Będziecie zdumieni jak wiele ciekawych pomysłów udało się zrealizować.

Spotkanie sieciowe

W związku ze złożonymi wnioskami o przyznanie pomocy w ramach programu Leader w naborach ogłaszanych przez LGD Wstęga Kociewia w bieżącym okresie programowania zorganizowane zostało „Spotkanie sieciowe realizatorów operacji”, które odbyło się w dniu 26 maja 2014 roku w poniedziałek w świetlicy wiejskiej w Lignowach Szlacheckich.

Udział w spotkaniu sieciowym umożliwił wymianę doświadczeń, nawiązanie współpracy, a także dostarczył wiedzy o aktualnych dokumentach i sposobach ich wypełniania. Drugim nie mniej ważnym celem tych warsztatów było pogłębienie znajomości między przybyłymi osobami, po to aby wymieniać się doświadczeniami, poznawać się oraz wspólnie próbować rozwiązywać problemy, które mogą pojawić się w czasie życia projektów.

Zapraszam do biura LGD

Adres: 83-110 TCZEW,
ul. S. Wyszyńskiego 3

Godziny otwarcia:
poniedziałek – piątek: 7.30-15.30

Tel./fax: 58 562 71 43 e-mail: lgd@wstega-kociewia.pl

EUROPEJSKI FUNDUSZ ROLNY
NA RZECZ ROZWOJU
OBSZARÓW WIEJSKICH

„Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa Inwestująca w obszary wiejskie.”

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013.

Publikacja opracowana w Lokalnej Grupie Działania Wstęga Kociewia. Instytucja zarządzająca Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013: Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi.

Program
Rozwoju
Obszarów
Wiejskich
na lata 2007-2013